

Ілона СИТНИК,

orcid.org/0000-0002-9307-6180

викладач кафедри східних мов та перекладу

Інституту Філології

Київського університету імені Бориса Грінченка

(Київ, Україна) sytnykilona@gmail.com

ДИСКУРС В КИТАЙСЬКІЙ ЛІНГВІСТИЦІ: ОГЛЯД НАУКОВИХ ПРАЦЬ

У статті на основі аналізу Національної Базы Знань Китаю, також відомої як CNKI (ChinaNationalKnowledgeInfrastructure), виявлено наявну на сьогодні китайськомовну наукову літературу (посібники, статті в періодичних наукових виданнях, дисертації тощо), присвячену дискурсу в китайській лінгвістиці. Здійсненоузагальнюючий огляд її змісту. Виокремлено основні дослідницькі напрямки, а саме: дискурсивна лінгвістика, дискурсивна лінгвістика і переклад, дискурсивна лінгвістика і методологія. Проаналізовано стан наукового опрацювання питання дискурсу в китайській лінгвістиці. Визначено основні тенденції у поглядах фахівців на проблему з огляду на те, що вже зроблено в науці. Акцентовується увага на тому, що китайські наукові дослідження дискурсу в лінгвістиці відбувалися на основі «західних» теоретичних моделей та методології. Виявлено актуальність, рівень розробленості окремих аспектів дослідження зазначеної проблеми, а також перспектив подальших наукових розробок. Висвітлено наукову дискусію щодо визначення поняття «дискурс» китайськими дослідниками. У статті надається основна інформація про вплив Політики реформ та відкритості на розвиток лінгвістичних досліджень дискурсу в Китаї.

Підсумовуючи огляд літератури, присвяченої поняттю «дискурс» в китайській лінгвістиці, сформульовано висновок про внесок наукових

напрацювань китайських лінгвістів у формування теорії дискурсу. Встановлено, що чимало питань, хоч і досліджувались багатьма авторами, залишаються не вирішеними і дискусійними. Наприклад дискусія щодо трактування поняття «дискурс» в сучасній парадигмі лінгвістичних знань. Загалом у площині лінгвістичний досліджень категорія «дискурс» залишається розмитою й неоднозначною, співвідносячись у лінгвістиці з поняттями «текст» і «мовлення».

Під час пошуку статей на CNKI ключовими були слова “话语语言学” (дискурсивна лінгвістика), тому наукові праці, які не містять ці слова, не включені в дослідження. Також до Національної Бази Знань Китаю CNKI (China National Knowledge Infrastructure) не входять монографії, тому наукова література в цьому дослідженні не обов'язково відображає загальний стан наукових досліджень дискурсу в китайській лінгвістиці.

Ключові слова: дискурс, дискурсивна лінгвістика, китайська мова, китайська лінгвістика.

Iлона SYTNYK,

orcid.org/0000-0002-9307-6180

lecturer at the Department of Oriental Languages and Translation

Institute of Philology

Borys Grinchenko Kyiv University

(Kyiv, Ukraine) sytnykilona@gmail.com

DISCOURSE IN CHINESE LINGUISTICS: A REVIEW OF SCIENTIFIC PUBLICATIONS

The research paper provides the analytical review of the scientific publications dedicated to the study of discourse in Chinese linguistics.

The author analyses China National Knowledge Infrastructure (CNKI). The article reveals the current Chinese scientific literature (manuals, articles in scientific

periodicals, dissertations etc.) on discourse in Chinese linguistics. A review of its content has been made. The main research approaches (discourse linguistics, discourse linguistics and translation, discourse linguistics and methodology) have been defined. The article provides an overview of the state of scientific elaboration of discourse in Chinese linguistics. The main trends in the views of experts on the problem are identified. The fact that Chinese research on discourse in linguistics has been based on "Western" theoretical models and methodology is highlighted. Emphasis is placed on the need to make further research. On analysis of the scientific publications was found that there is the scientific discussion on the definition of "discourse". Basic information on the impact of Reform and Opening Up on the development of linguistic discourse research in China is presented.

Summarizing the review of the literature on the concept of "discourse" in Chinese linguistics, a conclusion is formulated about the valuable contribution of scientific publications to the research on Chinese linguists and discourse. It is proved that many issues, although studied by many authors, remain unresolved and debatable. Under the modern paradigm of not only linguistic, but also universal knowledge, the discourse which cannot be precisely defined yet becomes a key notion.

When searching for articles on CNKI, the key words were “话语语言学” (discourse linguistics), so scientific papers that do not contain these words are not included in the study. Also, the Chinese National Knowledge Infrastructure (CNKI) does not include monographs, so the scientific literature in this study does not necessarily reflect the general state of discourse research in Chinese linguistics.

Key words: *discourse, discourse linguistics, Chinese language, Chinese linguistics.*

Постановка проблеми. З часу введення у науковий обіг у 80-х роках ХХ століття терміна «дискурс» дискусії щодо його походження і змісту ніколи не вщухали, але з початком ХХІ століття вони набули особливого розмаху.

В сучасних наукових колах Китаю дискурс вважається одним із ключових понять цілого ряду гуманітарних наук (соціологія, філософія, логіка, педагогіка,

психологія, лінгвістика, юриспруденція, теорія комунікації та ін.). Саме через полідисциплінарність, багатозначність та багатофункціональність дискурсу не існує загальноприйнятого та однозначного визначення цього поняття. Кожна наука по-своєму підходить до вивчення та тлумачення терміну «дискурс» залежно від предмету дослідження. На думку відомого китайського вченого Чень Жудуна (陈汝东), об'єднуючим ядром всіх існуючих на сьогодні трактувань поняття «дискурс» є «взаємодія суб'єктів між собою і навколишньою дійсністю» (陈汝东, 2006: 130–137).

Вибір даної теми обумовлений в першу чергу необхідністю системного та комплексного огляду стану наукового опрацювання питання дискурсу в китайській лінгвістиці та визначення ключових наукових праць розміщених в електронній Національній Базі Знань Китаю, також відомої як CNKI (China National Knowledge Infrastructure), присвячених дискурсу в китайській лінгвістиці.

Аналіз досліджень. Над дослідженням дискурсу в китайській лінгвістиці працювали та продовжують працювати багато китайських лінгвістів. Серед них: Се Ї Генцзін (谢依根金), Лян Да (梁达), Ван Фусян (王福祥), Цень Хуейфень (岑惠芬), Чжан Юнвен (张允文), Чень Бенюань (陈本源), Вей Веньяо (尉文珧), Ван Бінцінь (王秉钦), Ван Сунлін (王松林), Тан Гуанцай (唐光才), Ван Сяоцзюнь (王孝军), Лю Фенчжи (刘凤枝), Цай Ї (蔡毅), Чжоу Сяочен (周小成), Ху Юйшу (胡裕树), Ден Цзюнь (邓军), У Чаохуа (吴朝华), Лі Фаюань (李发元), Чжен Хун (郑虹), Лі Цзювен (李佐文), Чжан Тяньвей (张天伟), Лі Чжилін (李志岭), Лю Цівен (刘齐文), Вей Юйлін (魏育邻), Сюй Сяньвен (许先文).

Мета статті – проаналізувати стан наукового опрацювання питання дискурсу в китайській лінгвістиці.

Виклад основного матеріалу. У грудні 1978 року на Третньому пленарному засіданні ЦК КПК 11-го скликання було дано старт проведенню Політики реформ та відкритості (改革开放). Основним завданням стало здійснити

модернізацію промисловості, сільського господарства, національної оборони, науки і техніки. Ден Сяопін закликав тоді використовувати знання і досвід Заходу та шукати найефективніший шлях для повномасштабного реформування та досягнення Китаєм науково-технічного та економічного рівня великих держав світу.

На початку 80-х років ХХ ст. нова Політика реформ та відкритості не оминула і науково-дослідницькі інституції. Було створено безліч проектів різного масштабу та важливості, які вплинули на кількість та якісь наукових досліджень в різних галузях гуманітарних та точних наук. В Китаї відкривається близько 60 наукових центрів, які, окрім дослідження лінгвістики тексту (话语语言学 / 篇章学), займаються дослідженням теорії та типів дискурсу, його структури та функцій (Нагібіна, 2017: 25). Зародження китайської дискурсології як нової дисципліни, що спеціалізується на вивченні різних форм і видів дискурсу, відбулося за допомогою перекладу на китайську мову «західних» публікацій, присвячених теорії дискурсу і дискурс-аналізу, їх інтерпретації синологами і спробами застосування методів дискурс-аналізу в китайському дискурсивній просторі. Поняття «дискурс» китайські лінгвісти експортували із Заходу. Китайські дослідники у своїх роботах критично осмислюють наукові праці європейських дослідників У. Чейфа, З. Харріса, П. Хоппера, Т. Гівона, С. Томпсона, П. Браун, С. Левінсона, Г. П. Грайса, М. М. Бахтіна (Нагібіна, 2017: 24). Дискурс стає ключовим словом значної кількості наукових робіт того часу, що відносяться до лінгвістики тексту (话语语言学 / 篇章语言学), критичного дискурс-аналізу (判话语分析), теорії аргументації (论辩学), дискурсивної психології (话语心理学), прагматики (语用学) та ряду інших гуманітарних наук. Ряд публікацій присвячено аналізу етапів встановлення теорії дискурсу в китайській мові: «Лінгвістичні китайського тексту в ХХ ст.» («二十世纪的中国话语语言学») Шень Цзясуань (沈家煊), «Текст і прагматика: синтаксичний аналіз» («篇章与语用和句法研究») Ляо Цючжун (廖秋忠), «Дискурс-аналіз в Китаї» («话语分析在中国»)

Сюй Цзяцзюй (徐赳赳), «Лінгвістика тексту в китайській мові» («现代汉语话语语言学») Шень Кайму (沈开木), «Основи і принципи дискурсу: аспект прагматики» («话语规则与知识基础: 语用学维度») Шен Сяомін (盛晓明).

Пошук наукових праць на національній науково-дослідницькій та інформаційно-видавничій установі Китаю CNKI показав що є більше 20 основних літературних джерел з ключовим словом «话语语言学», присвячених дослідженню поняття «дискурс» в лінгвістиці.

Аналізуючи зміст наукових праць можна виокремити 11 окремих досліджень лінгвістики дискурсу, які головним чином зосереджуються на передісторії, історії розвитку, галузях досліджень, основних галузях, підходах до визначення дискурсу та на інших питаннях дискурсивної лінгвістики. У п'яти статтях мова йде про взаємозв'язок між викладанням та дискурсивною лінгвістикою, в основному в них досліджується конкретний об'єкт дослідження дискурсивної лінгвістики – речення, групи речень, розділи, текст тощо, приділяється увага взаємозв'язку дискурсу з словами та реченнями, а також абзацами, розділами. Чотири дослідження присвячені взаємозв'язку між дискурсивною лінгвістикою та перекладом. Три наукові праці детально аналізують тексти з точки зору дискурсивної лінгвістики.

Так, перша наукова праця була опублікована в 1978 році в галузі дискурсивної лінгвістики, мовознавства та викладання другої мови, автори Том Хаген та Чжан Юнвен (张允文). У статті «Дискурсивна лінгвістика та викладання другої мови» («话语语言学和第二语言的教学») в основному говориться про розвиток наукової думки у галузі дискурсивної лінгвістики, а також про тісний взаємозв'язок дискурсивної лінгвістики з методикою викладання другої мови, дослідники зосередились на внутрішньому дискурсі, лінгвістиці мовної взаємодії, комунікативній ситуації з акцентом на аудіо-візуальному навчанні (汤姆哈根, 张允, 1978: 29–31). Дещо згодом, у 1979 році в китайських наукових колах з'являється публікація Т. М. Ніколаєвої та Лян Да (梁达) «Дискурсивна лінгвістика та загальні проблеми лінгвістики»

(«话语语言学和普通语言学问题»). Російська дослідниця часто використовує дискурс як синонім поняття «функціональний стиль» та тлумачить дискурсу як «зв'язний текст; усно-розмовна форма тексту; діалог; група висловлювань, зв'язаних між собою за змістом» (Т.М.尼柯拉耶娃,梁达, 1979: 40–50).

У наукових працях 1978–2010 рр. проводиться детальний аналіз сутності поняття «дискурс», досліджуються взаємозв'язки дискурсу з лінгвістикою, з методикою навчання іноземної мови, з перекладом. Варто виділити дослідження китайського лінгвіста Ван Фусяна (王福祥), у своїх статтях «Встановлення і розвиток дискурсивної лінгвістики» («话语语言学的兴起与发展») (王福祥, 1994: 3–10) та «Встановлення і розвиток дискурсивної лінгвістики (продовження)» («话语语言学的兴起与发展 (续)») (王福祥, 1994: 17–23) опублікованих у 1994 р. лінгвіст характеризує розвиток лінгвістики тексту, дискурс-аналізу, принципу кооперації, принципу ввічливості та правил спілкування на прикладі аналізу тексту. Аналізують історію та характеризують сучасний науковий стан дослідження дискурсивної лінгвістики, тенденції та проблеми лінгвісти Лі Цзювен (李佐文) та Чжан Тяньвей (张天伟) у спільній науковій праці «Дискурсивна лінгвістика – це неминучий історичний розвиток мовознавства – короткий зміст зустрічі Китайського товариства дискурсивної лінгвістики та першого національного симпозиуму з дискурсивної лінгвістики» («话语语言学是语言学历史发展的必然——中国话语语言学会成立大会暨首届全国话语语言学学术研讨会会议综述»)(李佐文,张天伟, 2006: 16–19).

Заслуговує на увагу наукова стаття «Переклад наукових робіт з точки зору дискурсивної лінгвістики» («话语语言学视角下的科学名著重译和复译»), що була опублікована дослідником Сюй Сяньвенем (许先文) у Цзянсу в галузі соціальних наук у 2010 році. З точки зору дискурсивної лінгвістики та лінгвістики тексту, ця робота аналізує відкритість структури дискурсу, точність дисциплінарного дискурсу, узгодженість значення дискурсу та читабельність наукових праць (许先文, 2010: 183–185).

Характерні особливості, історичний аспект та авторські визначення дискурсу надаються у статтях науковців Ху Юйшу (胡裕树) «Сучасна китайська лінгвістика» («现代汉语话语语言学») (胡裕树, 1995: 358–359), Ден Цзюнь (邓军) «Застосування прагматики, семантики та базової теорії дискурсивної лінгвістики у вищих навчальних закладах» («语用学, 语义学及话语语言学基础理论在高年级教学中的应用») (邓军, 1998: 61–72), У Чаохуа (吴朝华) «Переклад та дискурсивна лінгвістика» («翻译与话语语言学») (吴朝华, 1999: 44–60).

Головний висновок, що формулюється лінгвістами Тан Гуанцаєм (唐光才) у науковій праці «Дискурсивна лінгвістика в Китаї» («话语语言学在中国») (唐光才, 1988: 25–36) та Ван Сяоцзюнем (王孝军) і Лю Фенчжи (刘凤枝) у «Короткому вступі до дискурсивної лінгвістики» («话语语言学浅说») (王孝军, 刘凤枝, 1991: 53–61) полягає у тому, що головним критерієм дискурсу виступає особлива комунікативна ситуація. Разом із тим, акцентується увага, що в межах комунікативної ситуації відбувається створення відповідних мовних конструкцій, тобто лексики, семантики, прагматики і синтаксису, які знаходять свій прояв у комунікації і текстах.

У публікаціях Чень Піна (陈平) «Коротко про дискурс-аналіз» («话语分析说略») (陈平, 1987: 4–19), Ван Фусяна (王福祥) «Перші китайські дослідження дискурсу в лінгвістиці» («汉语话语语言学初探») (王福祥, 1989: 2–46) аналізуються етапи становлення дискурсивних теорій, типи, категорії і структура дискурсу в західному мовознавстві. В той час як у статтях Лі Фаюаня (李发元) і Чжен Хун (郑虹) «Формування та розвиток російської дискурсивної лінгвістики» («俄语话语语言学的形成与发展») (李发元, 郑虹, 2000: 21–46), Чжоу Сяочен (周小成) «Дискурсивна лінгвістика та викладання російської мови» («话语语言学与俄语篇章教学») (周小成, 1996: 55–70) розкрито генезис поняття «дискурсу» в російській лінгвістиці та методиці.

На проблемі взаємодії перекладу та дискурсу акцентує свою увагу лінгвіст Цай Ї (蔡毅) у науковій праці «Теорія перекладу та дискурсивна лінгвістика» («翻译理论与话语语言学»). Вчений розглядає поняття «дискурс», як багатопланове явище в сполученні мовних і немовних форм реалізації дій та користуються поняттям «дискурс» як даним апріорі (蔡毅, 1995: 25–36).

При цьому в китайських наукових колах зустрічаються щонайменше два слова на позначення терміну «дискурс», а саме це 话语 та 语篇. Британські лінгвісти Г. Браун і Г. Юль у своїй науковому дослідженні «Дискурс аналіз» зазначають, що 话语 це процес використання мови в комунікативній ситуації для передачі інформації, в той час як 语篇 – результат цього процесу, який може бути письмовим або усним (Brown, Yule, 1983). Дискурс (话语) вказує на використання мови в певній комунікативній ситуації, інакше кажучи, є усним або письмовим текстом (语篇) в особливій комунікативній ситуації, тобто дискурс (话语) складається з двох складових частин: дискурс / текст (语篇) + комунікативна ситуація (施旭, 2010: 44–52).

Висновки. Наведений у статті огляд наукових праць китайських лінгвістів дозволяє сформулювати загальний висновок про безсумнівно висхідний розвиток теоретичних основ дискурсу в китайській лінгвістиці, які стають все більш цілісними, глибокими і системними знаннями. Проте, незважаючи на значний дослідницький інтерес, певне коло проблем залишається відкритим і навіть непоставленим. Дотепер не існує чіткого визначення поняття «дискурс».

Також виявлено, що в більшості публікацій, присвячених дискурсу в китайській лінгвістиці, застосовуються теоретичні моделі і методологія, розроблені в рамках «західної» традиції дискурс-аналізу.

Незважаючи на існуючі суперечності, можна з упевненістю стверджувати, що в даний час теорія дискурсу в китайській лінгвістиці цілком сформувалась як особливий науковий напрям.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Нагибина И. Г. Формирование дискурсивно-коммуникативно парадигмы в китайском языкознании: от теории к социальной практике : дис. канд. фил.наук : 10.02.19 / НагибинаИринаГеннадьевна – Красноярск, 2017. – 231 с.
2. G. Brown and G. Yule, Discourse analysis. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. 256 p.
3. 王孝军,刘凤枝. 话语语言学浅说. 河南师范大学学报 (哲学社会科学版). 1991. № 4.页 53–61.
4. 王福祥. 汉语话语语言学初探. 商务印书馆. 1989. № 7. 页 32–46.
5. 王福祥. 话语语言学的兴起与发展. 外语与外语教学. 1994. № 4. 页 3–10.
6. 王福祥. 话语语言学的兴起与发展 (续). 外语与外语教学. 1994. № 5. 页 17–23.
7. 吴朝华. 翻译与话语语言学. 毕节师范专科学校学报. 1999. № 5. 页 44–60.
8. 邓军. 语用学、语义学及话语语言学基础理论在高年级教学中的应用. 外语学刊. 1998. № 3. 页 61–72.
9. 李发元, 郑虹. 俄语话语语言学的形成与发展. 西北师大学报 (社会科学版). 2000. № 2. 页 21–40.
10. 李佐文, 张天伟. 话语语言学是语言学历史发展的必然——中国话语语言学研究会成立大会暨首届全国话语语言学学术研讨会会议综述. 外语研究. 2006. № 5. 页 16–19.
11. Т.М. Николарьева, 梁达. 话语语言学和普通语言学问题. 语言学动态. 1979. №7. 页 40–52
12. 许先文. 话语语言学视角下的科学名著重译和复译. 江苏社会. 科学. 2010. № 2. 页 183–188.
13. 唐光才. 话语语言学在中国. 内蒙古师大学报 (哲学社会科学版). 1988. № 4. 页 25–36.

14. 汤姆哈根, 张允. 文话语语言学和第二语言的教学. 语言学动态. 1978. № 6. 页 29–31.
15. 蔡毅. 翻译理论与话语语言学. 中国俄语教学. 1995. № 2. 页 25–36
16. 陈平. 话语分析说略. 语言教学与研究. 1987. № 3. 页 4–19.
17. 陈汝东. 论话语研究的现状与趋势. 浙江大学学报. 2008. №6. 页 130–137.
18. 周小成. 话语语言学与俄语篇章教学. 外语教学. 1996. № 4. 页 55–70.
19. 施旭. 文化话语研究: 探索中国的理论、方法与问题. 语言教学与研究. 2010. № 6. 页 44–52.
20. 裕树. 现代汉语话语语言学. 上海教育出版社. 1995. № 4. 页 358–359.

REFERENCES

1. Nagibina I. G. Formation of a discursive-communicative paradigm in Chinese linguistics: from theory to social practice: dis.: 10.02.19 / Nagibina Irina Gennadyevna - Krasnoyarsk, 2017. 231 p. [in Russian].
2. G. Brown and G. Yule, Discourse analysis. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. 256 p. [in English].
3. 王孝军, 刘凤枝. 话语语言学浅说 [A Brief Introduction to Discourse Linguistics]. 河南师范大学学报 (哲学社会科学版). 1991. № 4. 页 53–61 [in Chinese].
4. 王福祥. 汉语话语语言学初探 [The first Chinese studies of discourse in linguistics]. 商务印书馆. 1989. № 7. 页 32–46 [in Chinese].
5. 王福祥. 话语语言学的兴起与发展 [Establishment and development of discursive linguistics]. 外语与外语教学 1994. № 4. 页 3–10 [in Chinese].
6. 王福祥. 话语语言学的兴起与发展 (续) [Establishment and development of discursive linguistics (cont.)]. 外语与外语教学. 1994. № 5. 页 17–23 [in Chinese].

7. 吴朝华. 翻译与话语语言学 [Translationanddiscursivelinguistics]. 毕节师范专科学校学报. 1999. № 5. 页 44–60[inChinese].
8. 邓军. 语用学、语义学及话语语言学基础理论在高年级教学中的应用 [Applicationofpragmatics, semanticsandbasictheoryofdiscourselinguisticsinhighereducation]. 外语学刊. 1998. № 3. 页 61–72 [inChinese].
9. 李发元, 郑虹. 俄语话语语言学的形成与发展 [FormationanddevelopmentofRussiandiscursivelinguistics.]. 西北师大学报(社会科学版). 2000. № 2. 页 21–40[in Chinese].
10. 李佐文, 张天伟. 话语语言学是语言学历史发展的必然—中国话语语言学研究会成立大会暨首届全国话语语言学学术研讨会会议综述. 外语研究 [Discursivelinguisticsisaninevitablehistoricaldevelopmentoflinguistics—a summaryofthemeetingoftheChineseSocietyofDiscursiveLinguisticsandthefirstnational symposiumondiscursivelinguistics]. 2006. № 5. 页 16–19[in Chinese].
11. T. M. 尼柯拉耶娃, 梁达. 话语语言学和普通语言学问题 [Discursivelinguisticsandgeneralproblemsofinguistics]. 语言学动态. 1979. № 7. 页 40–52[inChinese].
12. 许先文. 话语语言学视角下的科学名著重译和复译 [Translationofscientificworksfromthepointofviewofdiscursivelinguistics]. 江苏社会. 科学. 2010. № 2. 页 183–188[inChinese].
13. 唐光才. 话语语言学在中国 [DiscourseLinguisticsinChina]. 内蒙古师大学报(哲学社会科学版). 1988. № 4. 页 25–36[inChinese].
14. 汤姆哈根. 张允文话语语言学和第二语言的教学 [DiscursiveLinguisticsandSecondLanguageTeaching]. 语言学动态. 1978. № 6. 页 29–31[inChinese].
15. 蔡毅. 翻译理论与话语语言学 [Translationtheoryanddiscursivelinguistics]. 中国俄语教学. 1995. № 2. 页 255–36[inChinese].

- 16.陈平. 话语分析说略 [Brieflyaboutdiscourseanalysis]. 语言教学与研究.1987. № 3. 页 4–19 [inChinese].
- 17.陈汝东. 论话语研究的现状与趋势[Currenttrendsindiscoursere search].浙江大学学报. 2008. № 6. 页 130–137[inChinese].
- 18.周小成. 话语语言学与俄语篇章教学 [DiscursiveLinguisticsandRussianlanguageteaching]. 外语教学. 1996. № 4. 页 55–70[inChinese].
- 19.施旭. 文化话语研究：探索中国的理论、方法与问题 [Culturaldiscourseanalysis: insearchofChinesetheory, methodsandissues]. 语言教学与研究. 2010. № 6. 页 44–52[in Chinese].
- 20.裕树. 现代汉语话语语言学 [ModernChineseDiscourseLinguistics].上海教育出版社. 1995. № 4. 页 358–359[inChinese].